

ГУМАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Основними ідеями концепцій розвитку освіти у XXI столітті є її пріоритетність, неперервність, гуманістичність, всеохоплююча інформатизація, акцентування уваги на активності та саморозвитку особистості.

Гуманістичне виховання є одним із провідних стратегічних завдань виховання учнів. Загальний гуманний інтерес сьогодення – збереження життя на Землі. Це залежить від моральної свідомості людей, їхніх почуттів, особливо таких, як совість, справедливість, гідність, доброта, а також їхніх вчинків та повсякденної гуманної діяльності [1, с. 65]. Тому підвищення вимог до гуманістичного виховання учнів є досить актуальною проблемою.

Формування гуманістичних якостей людини значною мірою залежить від того, «наскільки глибоко з дитинства розвинені у неї доброта, чуйність, доброзичливість, великодушність, справедливість тощо» [2, с. 96].

Ефективне, гуманістично спрямоване навчання і виховання може забезпечити лише творчий, знаючий і талановитий професіонал, який зміг би реалізувати завдання гуманної педагогіки, впливати на процеси зростання духовності підростаючої особистості. Саме вчитель-майстер може вчасно помітити, оцінити елементи нового, що зароджується у системі ціннісних ставлень та інтересів учнів, вступити з ними в діалог і допомогти подолати негативні явища.

Гуманістичне виховання ставить за мету виховати в школярів переконання в тому, що найважливішою цінністю людини є її право на повагу, на щастя. Розкриваючи й усвідомлюючи цю головну істину гуманістичного виховання, вчитель обов'язково торкається таких питань етики гуманізму: що таке добро, совість, честь та інші цінності людини?; що таке щастя людини?; що означає «гідне життя» і «негідне життя»?; які є шляхи виховання в собі гуманних якостей? тощо.

Основними умовами формування гуманності в учнів початкових класів є систематичне збагачення досвіду гуманної поведінки учнів шляхом залучення їх до різних форм і видів практичної діяльності, що мають пізнавальний і моральний зміст, розвиток у дітей гуманних рис, виховання потреби в гуманній поведінці незалежно від конкретних ситуацій, формування вмінь виявляти гуманні риси, аналіз особистої поведінки товаришів з позиції гуманності.

У результаті аналізу літературних джерел та проведених власних досліджень встановлено, що ефективність формування гуманності в учнів залежить від реалізації наступних педагогічних умов:

1. Діяльність вихованців повинна бути спрямована на турботу про людей.

2. У процесі навчання необхідно встановлювати і розвивати гуманні відносини у системі «учитель – колектив – учень» і «учень – учень – клас – школа».

3. Навчальна діяльність повинна мати яскраву гуманістичну та активно-дійову спрямованість і націленість на засвоєння моральних цінностей як вищих цінностей життя і культури.

4. Колективна, навчальна та моральна діяльність учнів завжди повинна організовуватись і стимулюватись.

5. В учнівському колективі необхідно створювати атмосферу теплих, сімейних, дружніх стосунків.

6. Необхідно практично втілювати положення про єдність вимогливості та поваги до особистості.

Список використаних джерел

1. Вільш І. Врахування сталих індивідуальних рис особистості як важливий аспект гуманізації навчання й виховання // Педагогіка і психологія. – 2003. – № 2. – С. 61–68.

Столяренко О. Школа – «майстерня гуманності». Про виховання у дітей ціннісного ставлення до людини // Педагогіка толерантності. – 2006. – № 1. – С. 95–100.